

assignatura: ECONOMIA DELS RECURSOS NATURALS

codi: 21681

professor/a: Joan Martínez Alier

** Departament d'Història i Institucions Econòmiques (Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales)*

cicle: Segon

quadrimestre: Primer

crèdits: 5

tipus: Optativa

horari de classe: dilluns i dimecres, 13:00-14:30

atenció alumnes: Joan Martínez Alier

dates d'examen: 11.02.02 / 11:30 h. (1ª conv.) - 09.07.02 / 11:30 h. (2ª conv.)

OBJECTIUS

El curs començarà amb alguns estudis sobre el fluxe d'energia en els ecosistemes humans. El curs continuarà amb l'estudi dels nous enfocaments d'Economia Ecològica, a partir de la obra de Georgescu-Roegen (The Entropy Law and the Economic Process, 1971), afegint l'estudi de les modificacions actuals en la Comptabilitat Nacional des del punt de vista ecològic. Finalment, la part més llarga del curs explicarà la Teoria Econòmica dels recursos naturals i els impactes ambientals, incloent també les crítiques contra aquest enfocament. Les últimes lliçons seran sobre problemes ecològics actuals, el concepte de "desenvolupament sostenible", i la gestió del risc en condicions d'incertesa. També es desenvoluparan conceptes d'anàlisi cost-benefici i anàlisi multicriterial.

El curs té un doble propòsit, per una banda presentar les qüestions principals que aporta la visió de l'economia dels recursos naturals, com els conceptes de sostenibilitat, incommensurabilitat, incertesa, etc... I d'altra banda veure el lloc que ocupa aquesta visió en el sistema econòmic actual mitjançant l'explicació dels principals instruments que utilitza en la política ambiental: taxes i estàndards ambientals, indicadors, cost-efectivitat, comptabilitat nacional verda, etc...

Per impartir aquesta assignatura, juntament amb les classes ordinàries, s'organitzaran conferències sobre temes específics a càrrec de ponents experts en els temes, altrament l'alumne haurà de realitzar un treball a part de l'examen per tal de poder ser avaluat.

TEMARI

- 1 **EL FLUX D'ENERGIA I DE MATERIALS A L'ECONOMIA**
 Les funcions del medi. L'ambient com necessitat vital, com suport material i com bé recreatiu. Ordre lexicogràfic de preferències de consum.
 Consum endosomàtic i ús exosomàtic d'energia pels humans.
 Dues visions de l'economia: l'economia neoclàssica i l'economia ecològica.
 El consum: ¿es desmaterialitza l'economia?.
 Agricultura "tradicional" i agricultura "moderna". La mesura de la "productivitat".
 Processos d'urbanització.
- 2 **POBLACIO I RECURSOS NATURALS**
- 3 **LA COMPTABILITAT MACROECONOMICA I EL MEDI AMBIENT**
 El PIB: algunes crítiques ja conegudes.
 Una crítica ecològica a la Comptabilitat Nacional: el tractament del "patrimoni natural".
 Una altra crítica ecològica de la Comptabilitat Nacional: el concepte de despeses defensives o compensatòries.
 Diferents propostes front a les crítiques anteriors.
- 4 **INSTRUMENTS DE POLITICA AMBIENTAL**
 La negociació coasiana: ¿és el mercat la solució?.
 Els impostos sobre contaminació
 Mesures contra la contaminació.
 Comparació d'un impost sobre la contaminació i d'un estàndard comú per a totes les empreses.
 Preus i costos relatius.
 Permisos de contaminació comercialitzables.
 Polítiques ambientals de demanda.
 Política ambiental: algunes qüestions distributives.
 Política ambiental i ocupació.

5 PROBLEMES DE VALORACIÓ I LA PERSPECTIVA MULTICRITERI

El concepte "d'eficiència" i l'anàlisi cost-benefici.
 Conseqüències futures de les decisions actuals: l'exemple dels contaminants acumulatius.
 El concepte de "descompte de futur".
 Arguments en defensa d'una taxa social de descompte i crítiques.
 El criteri de Krutilla.
 L'actitud davant la incertesa.
 El valor dels béns ambientals.
 Mètodes "objectius" de valoració monetària versus mètodes "subjectius".
 Valoració ambiental: el mètode del cost del viatge.
 Valoració ambiental: el mètode de preus hedònics.
 La valoració de contingències.
 Commensurabilitat, comparabilitat i pluralisme de valors en l'avaluació ambiental.
 L'anàlisi multicriteri.

6 EXPLOTACIÓ DE RECURSOS NO RENOVABLES

Recursos no renovables: base de recursos i reserves "probades".
 La teoria convencional dels recursos no renovables: La regla de Hotelling
 Annex sobre perspectives neo-ricardianes i sraffianes.

7 EXPLOTACIÓ DE RECURSOS RENOVABLES

L'economia forestal i de la pesca.
 Economia de l'aigua.
 Formes de propietat i gestió dels recursos naturals.

8 EL DEBAT SOBRE LA SOSTENIBILITAT

El concepte de sostenibilitat.
 La sostenibilitat "forta" i la sostenibilitat "dèbil".
 Un intent d'estimació empírica de la sostenibilitat dèbil (Pearce/Atkinson).
 Relació pobresa-degradació ambiental.
 Indicadors físics d'impacte ecològic de l'economia.

9 TECNOLOGIA, EMPRESA I MEDI AMBIENT

La perspectiva schumpeteriana evolucionista i la perspectiva de l'economia ecològica sobre el canvi tecnològic.
 Auditoria ecològica. Anàlisi del cicle de vida dels productes.
 Directriu UE 1993; ISO 14.000.

10 ALGUNES QÜESTIONS INTERNACIONALS

Comerç internacional i medi ambient. El deute ecològic.
 La internacionalització de la internalització d'externalitats.
 La discussió actual sobre l'augment de l'efecte hivernacle. Propostes per a la reducció d'emissions de diòxid de carboni.
 La conservació de la biodiversitat "silvestre" i agrícola. Els drets dels agricultors.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Apunts de classe (fotocòpies):
 G. Munda- Avaluació Multicriteri.
 Saar Van Hauwermeiren- Manual de economia ecològica.
 També es recomana: Joan Martínez Alier- Introducció a la economia ecològica, Rubes, Barcelona, 1999.

AVALUACIÓ DEL CURS

Per a l'avaluació dels coneixements de l'assignatura hom arbitrà un sistema d'avaluació en base a:

- La participació activa, individual o en grup, en les classes de teoria.
- La presentació optativa, d'un treball en grup escrit assenyalat pels professors.
- La realització individual de les proves escrites que es realitzin. Aquestes proves tenen com a finalitat avaluar els coneixements dels continguts de l'assignatura.

La nota final s'obté de la ponderació de les diferents qualificacions obtingudes durant el curs.